

Thời gian gần đây, trên báo chí đã, đang xuất hiện nhiều bài viết của nhiều tác giả bàn về tập đoàn kinh tế (TĐKT) trong điều kiện nền kinh tế nước ta hiện nay, nhất là từ khi có quyết định 91/TTg cho thí điểm thành lập 1 số TĐKT ngành, TĐKT vùng và TĐKT cả nước. Do có nhiều cách tiếp cận khác nhau, nên nội dung các bài viết đó đã đề cập đến nhiều khía cạnh phong phú. Song hồi qui lại thì có điểm chung sau:

- Các bài viết đều xác định sự cần thiết phải hình thành các TĐKT trong bối cảnh nền kinh tế hiện nay ở nước ta.

- Các bài viết đã xác định mục tiêu và tính chất của TĐKT.

- Các đặc trưng của TĐKT và tính chất liên kết của TĐKT.

- Sự hình thành TĐKT phải dựa trên cơ sở tự nguyện và các ngành, các vùng cần hình thành TĐKT...

Trong bài viết ngắn này, người viết không có ý định viết lại các điểm đó nữa vì đã tương đối đầy đủ. Ở đây chỉ xin đề cập đến 2 khía cạnh nhỏ có liên quan đến các bước hình thành TĐKT đó là:

1. Khía cạnh thứ 1, sự ra đời của tổ chức kinh tế là một quá trình có tính qui luật do chính các quy luật kinh tế qui định đó là qui luật quan hệ sản xuất phải luôn luôn thích ứng với tính chất, trình độ của lực lượng sản xuất, qui luật cạnh tranh, và quá trình tích tụ tập trung tư bản, hình thức kinh tế-tổ chức này nằm giáp ranh giữa quan hệ sản xuất và lực lượng sản xuất nghĩa là chịu sự tác động chi phối của cả 2 mặt đó. Điều đó phản ánh rằng, TĐKT là một hình thức kinh tế-tổ chức phải được tiến hành thực hiện từng bước đảm bảo tính liên hệ bền trong bền vững và phù hợp với mức độ tác động của các qui luật trên thì mới hiệu quả. Bởi vì hiệu quả kinh tế-xã hội là thước đo chính xác nhất việc lựa chọn hình thức tổ chức-kinh tế này hay hình thức tổ chức - kinh tế khác đã có một thời chúng ta nóng vội tổ chức tổ hợp công-nông nghiệp huyện theo kiểu Bungari, tổ chức liên hợp xí nghiệp hay tổng công ty...

Người viết cho rằng, để có được một TĐKT theo đúng nghĩa của nó thì phải trải qua nhiều bước với mục tiêu là chuẩn bị chín mười các điều kiện, tiền đề về kinh tế, xã hội... và thích nghi dần với môi trường kinh tế quốc tế hóa và môi trường kinh tế-xã hội VN. Những bước đi TĐKT có thể là thực hiện sự liên minh từng mặt mà trước hết là liên minh để giải quyết vấn đề thị trường, có thị trường để phát triển SXKD chẳng hạn trong lĩnh vực đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng như đường quốc lộ, cầu, sân bay, hải cảng, khách sạn... sẽ có nhiều TĐKT của các

nước tư bản tham gia đầu thầu, xem xét khách quan thì các TĐKT nước ngoài có ưu thế hơn các công ty của VN trên nhiều lĩnh vực như vốn, kỹ thuật công nghệ, năng lực, kinh nghiệm điều hành... nếu ngành xây dựng của chúng ta không liên minh lại để đầu thầu được các công trình đó thì sẽ thua thiệt

doanh nghiệp.

2. Khía cạnh thứ 2 là khi đọc các bài viết về TĐKT hầu hết các tác giả đề cao nguyên tắc tự nguyện trong quá trình thành lập, nhưng đề xuất đó là hoàn toàn có cơ sở. Song cũng phải phân tích, trong điều kiện nền kinh tế VN, quốc doanh phải được thể hiện vai

BÀN VỀ TẬP ĐOÀN KINH TẾ

DUY ĐÀO
ĐHTH TP.HCM

rất lớn về lợi nhuận, về việc làm, về tiếp thu công nghệ mới...

Trong bối cảnh nền kinh tế hiện nay đang bị hàng ngoại chi phối, giá cả, tỷ giá hối đoái chưa bình ổn thì cần có 1 TĐKT liên minh lại để giải quyết vấn đề thị phần, giá mua, giá bán tạo ra một thực lực kinh tế giúp nhà nước ổn định giá cả. Chẳng hạn như các công ty thương mại liên minh thành các TĐKT... Từ liên minh để giải quyết từng mặt của SXKD khi có điều kiện chín mười về kinh tế xã hội thì tiến hành liên minh nhiều mặt, liên minh toàn diện và hình thành TĐKT bền vững, một tổ chức kinh tế ổn định để giải quyết nhiều mặt SXKD trong nước, chuẩn bị các điều kiện tham gia phân công lao động quốc tế, thực hiện từng bước quốc tế hóa SXKD của các

trò chủ đạo, nắm những vị trí then chốt và nhà nước luôn quan tâm đến khu vực này. Bởi vậy nếu chờ sự tự nguyện của các giám đốc công ty trong việc hình thành TĐKT thì còn lắm gian nan do họ đã từng giám đốc một công ty độc lập có đầy đủ quyền hành trong tay, nay liên minh thành một tập đoàn sẽ bị tước đi một phần sự tự chủ cao đó, đây là chưa nói đến các vấn đề có liên quan đến vốn tự có, nợ nần của nhau, đội ngũ quản trị viên và nhân viên nghĩa là đụng chạm đến lợi ích hàng ngàn người. Đây là chưa nói đến quá trình tích tụ tập trung của các doanh nghiệp chưa cao, mức độ cạnh tranh chưa gay gắt, nhận thức chưa đầy đủ về kinh tế thị trường...

Trên cơ sở các suy nghĩ đó, tôi cho rằng, chính phủ cần có một chiến lược đúng đắn đối với khu vực kinh tế quốc doanh để chỉ định các công ty của ngành này, khu vực này hay cả nước phải hợp tác liên minh với nhau để giải quyết các vấn đề kinh tế đang đặt ra nhằm tạo cơ sở kinh tế, tăng sự quản lý, điều tiết nền kinh tế cả nước, cần soạn thảo ra 1 cơ chế chung cho các TĐKT để tránh sa vào mô hình liên hiệp, tổng công ty, nâng cao khả năng cạnh tranh và hiệu quả sử dụng vốn. Mặt khác để phòng khuynh hướng một vài công ty thành viên có lợi thế so sánh, sẽ có xu hướng tách ra làm ăn riêng. Trong trường hợp đó, phải có các định chế để điều hòa các mối quan hệ, ví dụ hình thức chế tài thông qua ngân hàng như các tổ chức quốc tế thường hay sử dụng.

Tóm lại: Nội dung của bài viết chỉ bàn thêm 2 khía cạnh nhỏ có liên quan đến TĐKT trong điều kiện nền kinh tế VN hiện nay nhằm góp phần gợi mở một ý nào đó đối với vấn đề mới đang đặt ra ♣

